

פרשת כי תשא תשע"ט – יסודות הנפילה בחטא העגל

1. **תהלים קו:** וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב.

שמות לא, יח: ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו ... שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלוקים - **רש"י:** ככלתו – חסר ו', מה כלה מתקשטת בעשרים וארבעה קישוטין (בישעיה ג, יח מוזכרים 24 מיני תכשיטי נשים), אף תלמיד חכם צריך להיות בקי בעשרים וארבעה ספרי תנ"ך.

שמות לב: וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי: ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ... ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוק מארץ מצרים: וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר - **שבת פח, ב:** עלובה כלה המזנה בתוך חופתה.

אור החיים: קשה איך יאמן הטיפשות והבערות ל'דור דעה', לומר לחפץ דומם 'אלה אלהיך'? ואפילו אם דיבר העגל באמצעות כישוף, כיצד זה יועיל להעיד עדות שקר שזה הוא המוציאם ממצרים?

2. **יומא סט:** ויזעקו בקול גדול אל ה' אלקיהם - מה אמרו? ווי, ווי אותו שהחריב המקדש ושרף היכלו והרג כל הצדיקים ... עדיין מרקד בינינו ... ישבו בתענית שלושה ימים ולילות ומסרו להם אותו. יצא בדמות גור אריות של אש מבית קודש הקודשים ואמר הנביא זכריה: זהו יצר הרע של עבודה זרה.

רבי צדוק הכהן מלובלין, רסיסי לילה אות יג: להיות אור הנבואה נגלה אז לראות בעין מראות אלוהים, מזה נמשך יצר הרע לעשות אלוהים אחרים הנגלים לעין.

3. **רבי אברהם בן הרמב"ם ד"ה ויעשו עגל מסכה:** מסורת מאת אבא מרי ז"ל שזה מפני שהיו **אדוקים בסברא של האצטגנינים** שהיציאה ממצרים הייתה בזמן מזל שור או כיוצא בזה מן הדמיונות בגזרות הכוכבים המסתעפות מן העבודה זרה.

אור התורה שמות ו א'תתקפו: י"ב מזלות הם דרך כלל טלה שור כו' ומזל מצרים הוא טלה כמ"ש הן נזבח את תועבת מצרים שזהו"ע מצות קרבן פסח לשחוט שה [כבש], להראות איך שאין ממש באלקי מצרים ודימו הערב רב לומר כי **מזל שור** שהוא אחר מזל טלה וסמוך לו נלחם עמו **וגבר עליו**.

אגרות קודש יג עמוד קעד: כאשר רואים אדם היוצא מרופא ואותו אדם מדדה על קביים, יכול עובר אורח להרהר כמה לא טוב הרופא. הרי האדם ביקר אצלו ושילם הון רב ועדיין הוא מדדה על קביים. אולם יסבירו לאותו עובר אורח כי לפני שביקר אצל הפרופסור לא היה יכול להניע את רגליו ... ומזמן לזמן המצב הולך ומשתפר ... עד שלאחר שיציית להוראות הרופא ייפטר סוף סוף מן הקביים. וכך לאדם יש מלידתו איכויות שונות ... כולל איכויות רעות, ובאמצעות חינוך הן נחלשות. אך כיון שמוטל עליו לחנך את עצמו כל חייו, לא יהיה פלא אם מוצאים בו גם מהחלק הלא טוב שבו ... מובן כי אדרבה, היקף חסרונותיו נחלש מאוד מאשר לפני זמן.

4. **רמב"ם הלכות עבודת כוכבים א, א:** בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדולה ונבערה ... אמרו הואיל והאלהים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד ... ראויין הם לשבחם ולפארם ולחלוק להם כבוד וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד את מי שגדלו וכבדו כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו ... ואחר שארכו הימים עמדו נביאי שקר ... ואמרו לכל העם שזו הצורה **מטיבה ומריעה** וכוהניהם אומרים שבעבודה זו **תרבו ותצליחו**.

ליקוטי שיחות יא/145: טעות דור אנוש הייתה לחשוב שלממוצע יש בחירה אף שבאמת אינם אלא **כגרזן ביד החוצב** [הגרזן הוא כלי עבודה חסר בחירה אישית]. כמו כן הוא בענייננו שרצו לעשות את העגל לממוצע [ואכן אהרן ובני ישראל ידעו שאין לממוצע כזה שום בחירה, ובדוגמת ה"כרובים" בקודש הקדשים שהם רק סמל מוחשי לאלוקות העליונה אבל אין לה בחירה לתת שפע]. אמנם מזה נשתלשל החטא של עבודה זרה ממש בכמה מבני ישראל, היינו להחשיב את הממוצע כבעל בחירה שיש לו הכוח להשפיע לעובדיו.